

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ АНТИІНФЛЯЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Історично склалось так, що одна із найважливіших функцій уряду полягає у тому, щоб стабілізуватися економіку країни, оскільки під впливом факторів (політичних, соціальних та військово-політичних) посилюється вплив на стан економіки країни

Інфляція представляє собою складне багатоаспектне явище соціально-економічного характеру, властиве в тому або іншому ступені всім країнам: розвиненим; тим, що розвиваються; країнам з перехідною економікою. Серйозною проблемою інфляція залишається для України. Без зниження рівня інфляції неможливо досягти економічного процвітання країни, оскільки вона стримує розвиток банківської системи, і фінансових ринків.

Спочатку інфляцію тлумачили виключно як грошове явище, в якому будь-яка зміна кількості грошей в обігу призводить до пропорційної зміни абсолютного рівня цін на товари, послуги.

Враховуючи сутність і заходи, які можуть бути використані при управлінні інфляційними процесами, такі вчені, як Лопатников Л.І., Беляєв М.І., Волков М.І., Кураков В.Л., Кураков Л.П., Васюкова І.А., Коноплицький В., Філіна А., Кемп белл Р Макконнелл., Стенлі Л. Брю, Райзберг Б.А., Лозівський Л.Ш., Стародубцева С.Б. - розширили поняття інфляції .

Так, Лопатников Л.І. і Васюкова І.А. вважають, що інфляція - це процес загального зростання цін, який тягне за собою зниження купівельної спроможності номінальної грошової одиниці. Тобто, встановлена законодавством грошова одиниця, що має здатність бути обміненою на певну кількість товарів або послуг, фактично перестає співпадати заявленій на неї вартості.

Кемпбелл Р Макконнелл , Стенлі Л. Брю при визначенні дефініції «інфляція» не вказують причини її виникнення і трактують цей процес як підвищення загального рівня цін в економіці. Розгортання інфляційних процесів призводить до такого загострення економічних та соціальних суперечностей, що держави починають вживати заходів для подолання інфляції та стабілізації грошового обігу. Основні форми боротьби з інфляцією - грошові реформи та антиінфляційна політика.

Існують різноманітні підходи до визначення причин та механізмів інфляційного процесу. Взагалі можна виділити дві групи: економічні та неекономічні, ті які мають природний чи політичний характер.

Про аналізувавши обидві концепції, можна назвати основні причини виникнення інфляції, притаманні більшості країн світу. Відсутність балансу між державними витратами та доходами, що спричиняє збільшення грошової маси і, як наслідок, інфляції; поширення видачі кредитів та неблагонадійні інвестиції (військові витрати, утримання збиткових підприємств); імпорт інфляції, роль якого посилюється зі зростанням відкритості національних економік; інфляційні очікування й олігополізація економіки, а також інші неекономічні фактори: революції, війни, втрата довіри до уряду, політична нестабільність та ін.

Оскільки розгортання інфляційних процесів призводить до такого загострення економічних та соціальних суперечностей, що держави починають вживати заходів для подолання інфляції та стабілізації грошового обігу. Основні форми боротьби з інфляцією - грошові реформи та антиінфляційна політика.

Антиінфляційна політика - комплекс заходів державного регулювання економіки, спрямованих на боротьбу з інфляцією. Антиінфляційне регулювання економіки, що приймається урядом, спрямовано на стримування інфляції усунення причин її зростання та зменшення її негативних наслідків.

Метою антиінфляційного регулювання є встановлення контролю за інфляцією і досягненні прийнятих для народного господарства темпів її зростання .Для боротьби з інфляцією у міжнародній практиці можна виділити такі основні, класичні напрями антиінфляційної політики (рис.1):

- ✓ дефляційна політика (регулювання попиту);
- ✓ політика доходів (регулювання витрат);
- ✓ адаптаційна політика.

Дефляційна політика базується на методах обмеження грошового попиту через грошово-кредитний та податковий механізми шляхом зниження державних видатків, підвищення відсоткової ставки за кредит, посилення податкового пресу, обмеження грошової маси тощо.

Політика доходів передбачає паралельний контроль над цінами та заробітною платою шляхом повного їх заморожування або встановлення меж їх зростання. За соціальними мотивами цей вид антиінфляційної політики застосовується рідко.

Ще одним антиінфляційним методом є її таргетування – одна з концепцій монетарної політики, що передбачає наявність трьох основних пунктів. По-перше, це законодавче закріплення цінової стабільності як пряма мета монетарної політики в довгостроковій перспективі; по-друге, оприлюднення

центральним банком кількісних цільових показників інфляції на певний часовий період та офіційне підкріплення обіцянки їх дотримувати; по-третє, оголошення планів органів влади щодо монетарної політики громадськості

Процес системного прогнозування зростання інфляції проводиться з використанням аналітичних трендів і оцінки ступеня впливу причинно обумовлених монетарних, фінансових та інших макропоказників на індекс інфляції, а також з оцінкою впливу інфляції на динаміку реального валового внутрішнього продукту. Аналітичний тренд, який би достатньо точно описував зміну індексу інфляції відсутній, і це свідчить про відносну теоретичну неможливість короткострокового прогнозування індексу інфляції за допомогою таких трендів.

Антиінфляційна політика має спрямовуватись на досягнення основних завдань, які можна сформулювати так:

- розвиток ринкового механізму, оскільки саме ринок здатний найбільш ефективно і швидко відновлювати порушений з розвитком інфляційних процесів баланс між грошовою і товарною масою;
- проведення глибоко продуманої політики грошового регулювання, здійснюваного насамперед центральним банком країни і спрямованої на забезпечення оптимальної зміни грошової маси;
- скорочення бюджетного дефіциту до рівня, що не викликає великомасштабних негативних змін в економіці країни.

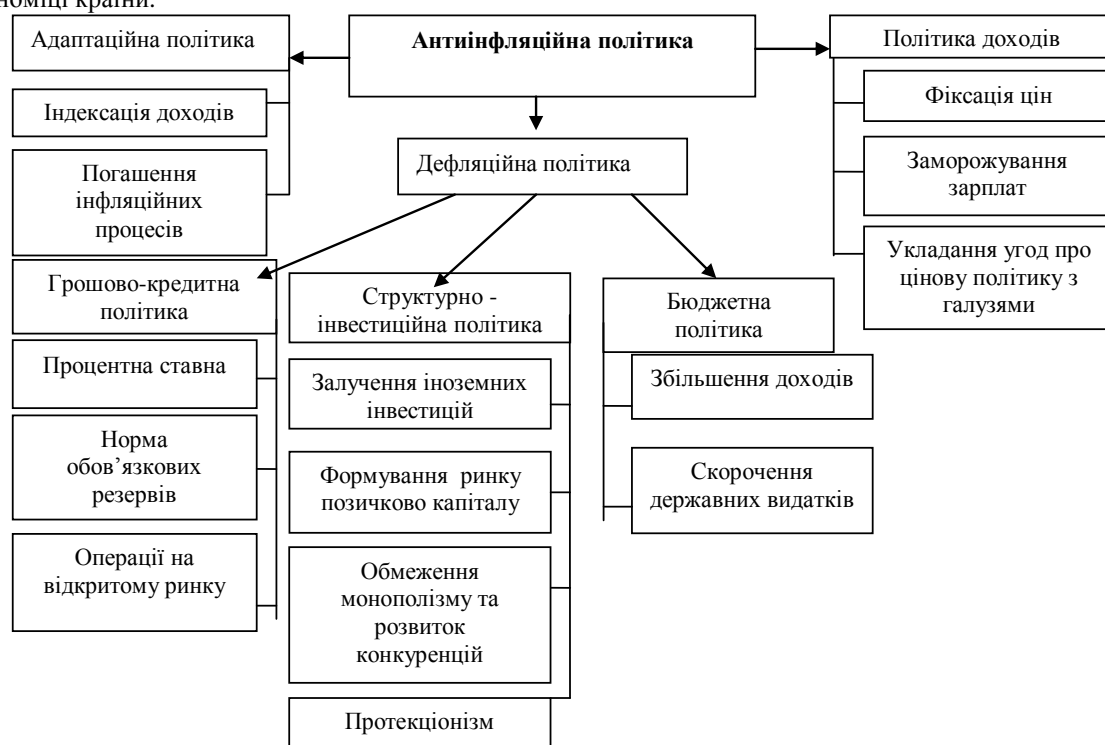

Рис.1 Види та інструменти антиінфляційної політики

Важливе значення у подоланні інфляції має активна структурна політика у сфері власності, інвестицій, доходів та цін. Її метою має бути створення умов для реального товарного забезпечення грошей, ефективного функціонування саме національних товаровиробничих структур. Інфляція настільки деформувала всі фази відтворення сукупного суспільного продукту в Україні, що нині стала найнебезпечнішою загрозою для збереження державності. Боротьба з інфляцією з метою її зниження чи повного знищення потребує значних сил і матеріальних витрат і може бути приборкана лише в результаті оперативного застосування комплексу заходів в усіх сферах господарського і суспільного життя.

Отже, здійснення антиінфляційної політики залежить від співвідношення багатьох економічних процесів та міри їхньої активності. Найбільшої ефективності можна досягти лише за умов комплексного використання всіх можливих способів боротьби з інфляцією.

СВИРИД Марина Анатоліївна - студентка, Житомирський державний технологічний університет

Наукові інтереси: фінансова політика держави

E-mail: marina-anatolievna93@mail.ru